

Prezumpcia nevinny je jednou zo základných zásad trestného konania a uznávaným princípom trestného práva. Súčasne patrí aj medzi základné práva a slobody zaručené v Listine základných práv a slobôd. Formulácie prezumpcie nevinny v dokumentoch, v ktorých je obsiahnutá, sa líšia, ich podstata je však rovnaká. Táto zásada stanovuje, že osoba, proti ktorej súd vedie trestné konanie, sa musí pokladať za nevinnú, kým jej vinu nevysloví súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom. Je akýmsi symbolom prístupu štátnej moci k jednotlivcovi, úcty k človeku.

Práve tým, že prezumpcia nevinny presúva dôkazné bremeno na štát, poskytuje každej obvinenej osobe ochranu pred zodpovednosťou za trestné činy, ktoré boli spáchané inými osobami. Niekedy aj napriek zdánlivo usvedčujúcim dôkazom, napriek výpovediam mýliacich sa či ovplyvnených svedkov, resp. verejnej mienke, obvinený ešte nemusí byť zároveň páchatelom trestného činu. Prezumpcia nevinny, hoci sama osebe nemôže zaručiť spravodlivosť výroku rozsudku, ani určiť obsah subjektívnych názorov sudcov, vyšetrovateľov a ostatných orgánov činných v trestnom konaní o vine, výrazne prispieva k znižovaniu počtu justičných omylov.

Zásada prezumpcie nevinny je jednou z dôležitých záruk fungovania demokratickej spoločnosti a predpokladom existencie demokratického právneho poriadku a teda právneho štátu. Púha deklarácia však nestačí, dôležité je, aby sa táto zásada dodržiavala aj v praxi. Dejiny ponúkajú mnoho príkladov, kedy úcta k ľudským právam a slobodám, vyjadrených v právnom poriadku, bola v praxi každodenného života ignorovaná. Preto nie je možné nechať sa uspokojiť dosiahnutým stavom, ale je treba úzkostlivo strážiť napĺňanie toho, čo si demokratický právny štát predsavzal. Pozornosť venovaná práve prezumpcii nevinny nebude preto nikdy zbytočne vynaloženým úsilím.

Prácu som rozdelil do siedmych kapitol, ktoré sa ďalej členia na podkapitoly. Po Úvode nasleduje prvá kapitola, v ktorej som sa zameril na históriu prezumpcie nevinny. Druhá kapitola pojednáva o právnych prameňoch, resp. dokumentoch, v ktorých je prezumpcia nevinny zakotvená. Veľká časť tejto kapitoly je venovaná postaveniu prezumpcie nevinny v komunitárnom práve. V tretej kapitole som sa venoval právnej povahe a štvrtá kapitola

pojednáva o prezumpcii neviny ako o základnej zásade trestného konania. Nasleduje piata kapitola, v ktorej som sa zameril na obsah prezumpcie neviny a jednotlivé dôsledky, ktoré z nej vyplývajú. V šiestej kapitole som skúmal pôsobnosť prezumpcie neviny a v siedmej kapitole som rozoberal vzťah medzi prezumpciou neviny a právom na informácie. Práca je zakončená Záverom a Zoznamom použitej literatúry, z ktorej som vychádzal.

Na tomto mieste uvediem ešte jednu poznámku k terminológií, ktorú v práci používam. Významným pojmom pre tému tejto práce je osoba, proti ktorej sa vedie trestné konanie. Podľa trestného poriadku je v priebehu trestného konania označovaná ako podozrivý, obvinený, obžalovaný a odsúdený. Tieto pojmy majú svoj presný význam, ktorý odráža postavenie osoby, proti ktorej sa trestné konanie vedie, v tej ktorej fáze procesu. Tam, kde nezáleží na striktnom odlišení procesného postavenia tejto osoby, používam v mojej práci označenie obvinený.